

Υπόθεση C-836/19

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

18 Νοεμβρίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Verwaltungsgericht Gera (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

14 Νοεμβρίου 2019

Προσφεύγουσα:

Toropet Ltd.

Καθού:

Landkreis Greiz

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Κανονισμός (ΕΚ) 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009 – Υγειονομικοί κανόνες για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο – Άρθρο 10 – Υλικά της κατηγορίας 3 – Εκ των υστέρων εξάλειψη των προϋποθέσεων της κατηγοριοποίησεως – Αλλοίωση ή αποσύνθεση – Έννομες συνέπειες – Άρθρο 9 – Υλικά της κατηγορίας 2 – Προϊόντα ζωικής προελεύσεως τα οποία έχουν κριθεί ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο λόγω της παρουσίας ξένων σωμάτων στα προϊόντα αυτά – Άγραφη προϋπόθεση ότι πρόκειται για υλικά που θα μεταποιηθούν και προορίζονται για ζωοτροφή

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Έχει το άρθρο 10, στοιχείο α', του κανονισμού 1069/2009 την έννοια ότι η αρχική κατάταξη ως υλικού της κατηγορίας 3 παύει να ισχύει όταν λόγω αποσύνθεσης και αλλοίωσης παύει να υφίσταται η καταλληλότητα για κατανάλωση από τον άνθρωπο;
- 2) Έχει το άρθρο 10, στοιχείο στ', του κανονισμού 1069/2009 την έννοια ότι η αρχική κατάταξη ως υλικού της κατηγορίας 3 για προϊόντα ζωικής προέλευσης ή τρόφιμα που περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης παύει να ισχύει όταν λόγω μεταγενέστερων διαδικασιών αποσύνθεσης ή αλλοίωσης προκύπτει από το υλικό κίνδυνος για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων;
- 3) Πρέπει η ρύθμιση του άρθρου 9, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009 να ερμηνευθεί συσταλτικά υπό την έννοια ότι υλικό αναμειγμένο με ξένα σώματα όπως πριονίδια πρέπει να καταταγεί ως υλικό της κατηγορίας 2 μόνον όταν πρόκειται για υλικό που θα μεταποιηθεί και προορίζεται για ζωοτροφή;

Παρατιθέμενες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου

Κανονισμός (ΕΚ) 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) (ΕΕ 2009 L 300, σ. 1), ως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1385/2013 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΕ 2013 L 354, σ. 86), ιδίως άρθρο 10, στοιχεία α' και στ', καθώς και άρθρο 9, στοιχείο δ', μαζί με το άρθρο 8, στοιχεία α', περιπτώσεις i και ν, το άρθρο 9, στοιχεία ζ' και η', το άρθρο 10, στοιχεία β', γ', δ', ε', ζ', η' και ιστ', το άρθρο 14 στοιχεία α', β' και δ', το άρθρο 23, το άρθρο 33, το άρθρο 34, το άρθρο 36

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz [νόμος περί απορρίψεως ζωικών υποπροϊόντων] (στο εξής TierNebG) της 25ης Ιανουαρίου 2004 (BGBl. I σ. 82), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 4ης Αυγούστου 2016 (BGBl. I σ 1966), άρθρα 1, 3 και 12.

Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz [εκτελεστικός νόμος της Θουριγγίας για την εφαρμογή του νόμου περί απορρίψεως ζωικών υποπροϊόντων] (στο εξής ThürTierNebG) της 10ης Ιουνίου 2005 (Thür GVBl. 2005, 224), άρθρα 2 και 3.

Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz [κανονιστική απόφαση της Θουριγγίας για τις καλυπτόμενες περιοχές κατά την έννοια του νόμου περί απορρίψεως ζωικών υποπροϊόντων] (Thür GVBl. 2005, σ. 355) της 11ης Οκτωβρίου 2005, άρθρο 1.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Η προσφεύγουσα μεταποιεί και εμπορεύεται ζωικά υποπροϊόντα. Πελάτες είναι, μεταξύ άλλων, παραγωγοί ζωοτροφών, επιχειρήσεις που αξιοποιούν ζωικά λίπη και μονάδες παραγωγής βιοαερίου.
- 2 Βάσει των διαπιστώσεων του αιτούντος δικαστηρίου, τα επίμαχα στη διαδικασία της κύριας δίκης υλικά είχαν υποστεί σήψη και είχαν εμφανίσει μούχλα ή είχαν εισχωρήσει σε αυτά ξένα σώματα (σοβάδες τοίχου ή οροφής, πριονίδια). Τα σχετικά δοχεία υπέπεσαν στη αντίληψη του καθού, του αρμόδιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως, κατά διενεργηθέντα από αυτόν έλεγχο στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας.
- 3 Ο καθού κατέταξε τα υλικά στην κατηγορία 2. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα είναι καταχωρισμένη ως μονάδα ενδιάμεσης επεξεργασίας μόνο για υλικά της κατηγορίας 3, ο καθού διέταξε την απόρριψη των επίμαχων υλικών, την οποία για διάφορους λόγους, μεταξύ άλλων λόγω ελλείψεως χωριστού χώρου ψύξεως για προσωρινή αποθήκευση, ανέλαβε ο ίδιος. Στην προσφεύγουσα καταλογίσθηκαν τέλη και έξοδα.
- 4 Αντικείμενο της κύριας δίκης είναι η απόφαση με την οποία ο καθού επιβεβαίωσε την εντολή απορρίψεως των επίμαχων υλικών. Το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί αν η διοικητική αυτή πράξη είναι παράνομη και συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων της προσφεύγουσας. Συναφώς, πρέπει ιδίως να ελέγξει αν ο καθού κακώς κατέταξε τα επίμαχα υλικά στην κατηγορία 2.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ούτε η αποσύνθεση και αλλοίωση ούτε η παρουσία ξένων σωμάτων συνεπάγονται αυτομάτως δυσμενέστερη κατάταξη στην κατηγορία 2.
- 6 Από το άρθρο 14, στοιχείο δ΄, του κανονισμού 1069/2009 μπορεί να συναχθεί ότι αποσυντεθειμένα και αλλοιωμένα υλικά καταρχήν μπορούν ακόμη να ανακτώνται βάσει του άρθρου 14, στοιχεία α΄ και β΄, του κανονισμού 1069/2009. Τέτοιου είδους υλικά δεν πρέπει αναγκαστικά να «απορρίπτονται». Το άρθρο 10, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1069/2009 καλύπτει, λόγω του κατά νόμο σκοπού του, μόνο σημαντικούς κινδύνους από νόσους των ζώων. Λαμβανομένου αυτού υπόψη, οι κίνδυνοι από αλλοιωμένο κρέας που εμφανίζει μούχλα ή σήψη δεν υφίστανται. Αποκλείεται η μαζική μετάδοση ασθενειών. Το πολύ πολύ, η μούχλα μπορεί να

εκθέσει σε πιθανούς κινδύνους για την υγεία ήδη ασθενούντες ανθρώπους ή αλλεργικούς.

- 7 Η καταλληλότητα για κατανάλωση από τον άνθρωπο δεν έχει σημασία, διότι τα υλικά της κατηγορίας 3 δεν προορίζονταν ως τρόφιμα. Η κατανάλωση αναφερόμενων στο άρθρο 10, στοιχείο η', του κανονισμού 1069/2009 υλικών της κατηγορίας 3 συνεπάγεται προφανώς κινδύνους για την υγεία. Τα υλικά αυτά κατηγοριοποιήθηκαν εντούτοις ως υλικά της κατηγορίας 3. Επίσης, μπορεί κανονικά να γίνεται δεκτό ότι σε υπολείμματα τροφίμων (άρθρο 10, στοιχείο ιστ', του κανονισμού 1069/2009) απαντά μούχλα, αλλοιωμένα προϊόντα και βακτήρια που προκαλούν σήψη, χωρίς αυτό να εμποδίζει την κατάταξη ως υλικού της κατηγορίας 3.
- 8 Ως εκ τούτου, δεν θα προέκυπτε κίνδυνος για ανθρώπους και ζώα ούτε καν στην περίπτωση μόλυνσεως υλικών της κατηγορίας 3 από υλικά της κατηγορίας 2. Το συμφέρον των γειτόνων για εύοσμο αέρα δεν συνιστά κίνδυνο, κατά την έννοια της διατάξεως, που να δικαιολογεί απόρριψη.
- 9 Ομοίως δεν συνεπάγεται κατάταξη ως υλικών της κατηγορίας 2 οποιαδήποτε ύπαρξη ξένων σωμάτων, εφόσον είναι δυνατός ένας απλός μηχανικός διαχωρισμός. Συνιστά ακριβώς μία από τις χαρακτηριστικές του λειτουργίες η απομάκρυνση ξένων σωμάτων (όπως συσκευασιών λουκάνικων, ρινικών κρίκων και αναγνωριστικών ενωτίων).
- 10 Κατά την άποψη του καθού, η σήψη υλικών που αρχικώς υπάγονταν στην κατηγορία 3 έχει ως συνέπεια ότι εφεξής υφίστανται υλικά της κατηγορίας 2.
- 11 Ο κανονισμός 1069/2009 δεν περιορίζεται απλώς και μόνο σε κινδύνους με παρόμοια προς επιδημική νόσο επικινδυνότητα. Κατά το άρθρο του 10, στοιχείο στ', κατάταξη υλικών στην κατηγορία 3 δεν είναι πλέον δυνατή ήδη στην περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων. Θα πρέπει να αποκλεισθεί η δυνατότητα να υπεισεέλθουν τέτοιου είδους υλικά στην τροφική αλυσίδα του ανθρώπου ή των ζώων. Αυτό είναι εύλογο λόγω του συνδεόμενου με την αλλοίωση και την αποσύνθεση σαφούς πολλαπλασιασμού των μικροβίων (μικροοργανισμών, βλαπτικών για την υγεία μικροβίων, τοξινών). Στο μέτρο που κατά το άρθρο 10, στοιχείο ιστ', του κανονισμού 1069/2009 κατατάσσονται στην κατηγορία 3 επίσης (μη προερχόμενα από μεταφορικά μέσα που εκτελούν διεθνείς μεταφορές) υπολείμματα τροφίμων, αυτό δεν απαλλάσσει από την υποχρέωση εκτιμήσεως των υλικών αυτών με γνώμονα το άρθρο 10, στοιχείο στ', του κανονισμού 1069/2009. Οι πραγματικές μεταβολές και η εκάστοτε κατάσταση επικινδυνότητας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τον υφιστάμενο προορισμό χρήσεως. Υπέρ αυτού συνηγορεί επίσης ότι ο νομοθέτης διατύπωσε τη ρύθμιση στον ενεστότα.
- 12 Σε σχέση με τα ξένα σώματα, ο καθού επίσης δέχεται ότι η ύπαρξη ξένων σωμάτων τα οποία θα μπορούσαν άνευ ετέρου να απομακρυνθούν με μηχανικό τρόπο από το υπόλοιπο σύνολο δεν συνεπάγεται κατάταξη στην κατηγορία 2.

Διαφορετική είναι όμως η κατάσταση όταν τα υλικά είναι, όπως εν προκειμένω, πλήρως μολυσμένα με υπολείμματα καθαρισμού και υλικών τοιχοποιίας ποικίλου μεγέθους ή με προφανώς κομματιασμένα μικρά υπολείμματα ξύλου και συστατικών στοιχείων πλαστικού.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερωτήματα 1 και 2

- 13 Εν προκειμένω τίθεται το ερώτημα αν υλικά που αρχικά ήταν κατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο (άρθρο 10, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1069/2009) και δεν συνιστούσαν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία (άρθρο 10, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1069/2009), πρέπει πλέον, λόγω σήψης ή μούχλας, να καταταγούν όχι στην κατηγορία 3 αλλά σε υποδεέστερη κατηγορία. Όταν δεν πρόκειται για υλικά της κατηγορίας 3 ούτε για υλικά της κατηγορίας 1, τα ζωικά υποπροϊόντα πρέπει να κατατάσσονται στην κατηγορία 2 (άρθρο 9, στοιχείο η΄, του κανονισμού 1069/2009).
- 14 Επρόκειτο συγκεκριμένα κυρίως για υλικά του άρθρου 10, στοιχείο α΄ ή στ΄, του κανονισμού 1069/2009.
- 15 Η ρύθμιση του άρθρου 10, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1069/2009 λαμβάνει ως βάση ότι σφάγια και μέρη σφαγέντων ζώων είναι κατάλληλα μεν για κατανάλωση από τον άνθρωπο, αλλά δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο για εμπορικούς λόγους. Η έννοια της καταλληλότητας για κατανάλωση από τον άνθρωπο δεν παραπέμπει ρητά σε μια έννοια κινδύνου, αλλά η καταλληλότητα διαπιστώνεται στο πλαίσιο της εξετάσεως του κρέατος. Αν τα υλικά είναι κατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο, τότε δεν υφίσταται καμία αμφιβολία για το ότι τα υλικά αυτά δεν δημιουργούν κανένα κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων. Αν αντιθέτως τα υλικά εκτιμηθούν ως ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο, πρέπει –όπως καταφαίνεται από το άρθρο 10, στοιχείο β΄, του κανονισμού 1069/2009– να μην παρουσιάζουν κανένα σημείο ασθένειας η οποία είναι δυνατόν να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα ζώα, προκειμένου να καταταγούν ως υλικά της κατηγορίας 3.
- 16 Υλικά κατά το άρθρο 10, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1069/2009 υφίστανται στην περίπτωση προϊόντων ζωικής προέλευσης ή τροφίμων που περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης τα οποία δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο είτε για εμπορικούς λόγους είτε λόγω προβλημάτων στην παρασκευή ή ελαττωμάτων στη συσκευασία ή άλλων ελαττωμάτων τα οποία δεν δημιουργούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων.
- 17 Με την αποσύνθεση, αλλοίωση και προσβολή από μούχλα υλικών της κατηγορίας 3 δημιουργούνται τοξίνες, οι οποίες καταρχήν έχουν ως συνέπεια την εξαφάνιση της καταλληλότητας για κατανάλωση από τον άνθρωπο και συνιστούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων. Το επίμαχο ζήτημα πλέον είναι αν

οι μεταβολές αυτές συνεπάγονται κατάταξη αποκλίνουσα από την προηγούμενη κατηγοριοποίηση.

- 18 Τόσο σε σχέση με τη ρύθμιση του άρθρου 10, στοιχείο α', όσο και σε σχέση με τη ρύθμιση του άρθρου 10, στοιχείο στ', του κανονισμού 1069/2009 το γράμμα των διατάξεων δεν επικεντρώνεται μόνο σε μεταδοτικές ασθένειες ή σε μια παρόμοια προς επιδημική νόσο επικινδυνότητα. Τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να συναχθεί από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 1069/2009. Βεβαίως, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική σκέψη, η εκδήλωση εστιών αφθώδους πυρετού και η εξάπλωση μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών, όπως η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών (ΣΕΒ), ήταν λόγοι για την έκδοση του κανονισμού. Συγχρόνως, όμως, ο νομοθέτης είχε προ οφθαλμών την ύπαρξη διοξινών σε ζωοτροφές και επομένως χημικών ενώσεων που εγκυμονούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων. Κύριος στόχος του κανονισμού είναι ο περιορισμός των κινδύνων για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, καθώς και η προστασία της ασφάλειας της τροφικής αλυσίδας των ανθρώπων και των ζώων (πρβλ. άρθρο 1 καθώς και αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού 1069/2009). Κατά συνέπεια, η επικινδυνότητα δεν περιορίζεται απλώς στη δημόσια υγεία. Συγχρόνως, ο νομοθέτης καθιστά σαφές με τη ρύθμιση του ίδιου του άρθρου 14, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009 ότι αποσύνθεση και η αλλοίωση έχουν ως συνέπεια κινδύνους για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων. Επιπλέον, ο νομοθέτης χρησιμοποιεί πολύ διαφορετικές διατυπώσεις στα άρθρα 8 επ. του κανονισμού 1069/2009, όπως «ζώων για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από ΜΣΕ» (άρθρο 8, στοιχείο α', περίπτωση i), «από νόσο που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα ζώα» (άρθρο 8, στοιχείο α', περίπτωση v) ή «απαράδεκτο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων» (άρθρο 14, στοιχείο δ'), πράγμα που επιτρέπει το συμπέρασμα ότι η επικέντρωση σε έναν «απλό» κίνδυνο υγείας στο άρθρο 10, στοιχείο στ', του κανονισμού 1069/2009 ακριβώς δεν συνδέεται με περαιτέρω απαιτήσεις.
- 19 Το άρθρο 9, στοιχείο ζ', του κανονισμού 1069/2009 καθιστά επίσης σαφές ότι αλλαγή των υλικών έπειτα από την επιθεώρηση σφαγίων και κρέατος μπορεί να συνεπάγεται διαφορετική κατάταξη στις κατηγορίες. Πλην όμως, εδώ η σχετική κατάσταση αναφέρεται ρητά.
- 20 Ειδικότερα, δεν έχει εν προκειμένω σημασία ότι τα υλικά αυτά δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από άνθρωπο, διότι σύμφωνα με το άρθρο του 2, παράγραφος 1, ο κανονισμός ισχύει οπωσδήποτε μόνο για τα ζωικά υποπροϊόντα και τα παράγωγα προϊόντα τα οποία απαγορεύεται να καταναλωθούν από τον άνθρωπο και για προϊόντα τα οποία με αμετάκλητη απόφαση του υπευθύνου της επιχείρησης προορίζονται για άλλους σκοπούς εκτός της κατανάλωσης από τον άνθρωπο. Πλην όμως, ο νομοθέτης, για την κατάταξη στην κατηγορία 3, δηλαδή στην κατηγορία υλικών από τα οποία προκύπτει ελάχιστος μόνο κίνδυνος, διαμόρφωσε κατηγορίες κινδύνων και εν μέρει έλαβε ως βάση την ύπαρξη καταλληλότητας για κατανάλωση από τον άνθρωπο και την ανυπαρξία κινδύνων για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων (άρθρο 10, στοιχεία α', στ' και ζ'). Για άλλα υλικά δεν απαιτήσε καμία ιδιαίτερη επιθεώρηση για κινδύνους, διότι

από αυτά, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, προκύπτει ελάχιστος μόνο κίνδυνος (άρθρο 10, στοιχείο ε'). Περαιτέρω υλικά δεν επιτρέπεται να έχουν παρουσιάσει κανένα σημείο ασθένειας η οποία είναι δυνατόν να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα ζώα (άρθρο 10, στοιχεία β', περίπτωση ι, γ', δ' και η').

- 21 Καθόσον η χρήση του ενεστώτα από τον νομοθέτη (άρθρο 10, στοιχεία α', στ' και ζ', του κανονισμού 1069/2009) προβάλλεται ως επιχείρημα για το ότι τα υλικά αυτά μπορούν να κατατάσσονται στην κατηγορία 3 μόνον εφόσον υφίστανται οι εκεί διαλαμβανόμενες προϋποθέσεις (δηλαδή καταλληλότητα για κατανάλωση από τον άνθρωπο και ανυπαρξία κινδύνων για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων), δεν γίνεται κατανοητό γιατί για ορισμένες άλλες ομάδες δεν προβλέπονται τέτοιοι περιορισμοί στο άρθρο 10 του κανονισμού 1069/2009. Ειδικότερα, δεν συνάγεται ευλόγως ότι η χρήση του παρακειμένου στο άρθρο 10, στοιχείο β', περίπτωση ι, του κανονισμού 1069/2009 θα συνεπαγόταν επομένως διαφορετικό αποτέλεσμα. Το ζήτημα γιατί, σε περίπτωση υλικών κριθέντων ως ακατάλληλων για κατανάλωση από τον άνθρωπο κατά το άρθρο 10, στοιχείο β', περίπτωση ι, του κανονισμού 1069/2009, τα οποία όμως στο πλαίσιο της επιθεώρησης του κρέατος δεν παρουσίασαν κανένα σημείο ασθένειας η οποία είναι δυνατόν να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα ζώα, μεταγενέστερη αλλοίωση ή αποσύνθεση θα έπρεπε να τύχει διαφορετικής από την κατά το άρθρο 10, στοιχείο α', του κανονισμού 1069/2009 αντιμετώπιση, παραμένει ανοικτό. Προφανώς, τελικά, δεν πρόκειται για λιγότερο δυνητικώς επικίνδυνα υλικά.
- 22 Αντίθετο σε μεταγενέστερη αλλαγή αρχικώς διενεργηθείσας κατατάξεως στην κατηγορία κινδύνων συνεπεία αποσύνθεσης ή αλλοίωσης είναι όμως το άρθρο 14, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009. Κατά τη ρύθμιση αυτή, υλικά της κατηγορίας 3, μεταξύ άλλων, μπορούν να μεταποιούνται σε ζωοτροφή, εκτός εάν πρόκειται για υλικά της κατηγορίας 3 που έχουν αλλάξει λόγω αποσύνθεσης ή αλλοίωσης τόσο, ώστε να παρουσιάζουν μέσω του μεταποιημένου προϊόντος απαράδεκτο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων. Από τη ρύθμιση αυτή συνάγεται ότι εν πάση περιπτώσει αποσύνθεση ή αλλοίωση αφήνουν καταρχήν άθικτη την κατάταξη των υλικών της κατηγορίας 3 και μόνο στο πλαίσιο της χρησιμοποίησεως μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί. Μόνον όταν η αποσύνθεση ή αλλοίωση έχουν φθάσει σε επίπεδο τέτοιο ώστε το μεταποιημένο προϊόν να παρουσιάζει απαράδεκτο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων, τα υλικά αυτά δεν μπορούν καταρχήν, κατά το άρθρο 14, στοιχείο δ', να χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ζωοτροφής ή οργανικών λιπασμάτων ή βελτιωτικών εδάφους. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η χρησιμοποίηση κατά το άρθρο 14, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009, παραμένει όμως, εντούτοις, η δυνατότητα ιδίως αποτεφρώσεως των υλικών ως απόβλητων (άρθρο 14, στοιχείο α', του κανονισμού 1069/2009), ανακτήσεως ή απορρίψεως μέσω συναποτεφρώσεως, εάν τα υλικά είναι απόβλητα (άρθρο 14, στοιχείο β', του κανονισμού 1069/2009), ή απορρίψεως σε εγκεκριμένο χώρο υγειονομικής ταφής, έπειτα από μεταποίηση (άρθρο 14, στοιχείο γ', του κανονισμού 1069/2009).
- 23 Βέβαια, η ρύθμιση του άρθρου 14, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009 θα μπορούσε να αφορά μόνον υλικά που ο νομοθέτης κατέταξε στην κατηγορία 3

χωρίς να μνημονεύσει ρητά ότι δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων ή ότι τα υλικά πρέπει να είναι κατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Δεν είναι πάντως προφανές γιατί ζωικά υποπροϊόντα κατά το άρθρο 10, στοιχείο ε', του κανονισμού 1069/2009, που προέρχονται από την παραγωγή προϊόντων τα οποία προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, θα υπέκειντο σε περίπτωση σήψης ή αποσύνθεσης σε διαφορετικό κριτήριο από ό,τι ισχύει για την περίπτωση αρχικώς κατάλληλων για κατανάλωση από τον άνθρωπο σφαγίων ή ήδη μεταποιημένων τροφίμων που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο.

Ερώτημα 3

- 24 Υλικά τα οποία έχουν κριθεί ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο λόγω της παρουσίας ξένων σωμάτων σε αυτά πρέπει, κατά το άρθρο 9, στοιχείο δ', του κανονισμού 1069/2009, να κατατάσσονται στην κατηγορία 2.
- 25 Από το παράρτημα IV, κεφάλαιο I, τμήμα 4, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΕ) 142/2011 της Επιτροπής, της 25ης Φεβρουαρίου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την εφαρμογή της οδηγίας 97/78/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένα δείγματα και τεμάχια που εξαιρούνται από κτηνιατρικούς ελέγχους στα σύνορα οι οποίοι αναφέρονται στην εν λόγω οδηγία (κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), (ΕΕ 2011 L 54, σ. 1) συνάγεται όμως ότι δεν έχει κάθε παρουσία ξένων σωμάτων, όπως για παράδειγμα υλικών συσκευασίας ή μεταλλικών τεμαχίων, ως συνέπεια ότι τα υλικά πρέπει να καταταγούν ως υλικά της κατηγορίας 2. Η ρύθμιση επιτάσσει αντιθέτως να διαθέτουν οι μονάδες μεταποίησης υλικών της κατηγορίας 3 εγκατάσταση για τον έλεγχο της παρουσίας ξένων σωμάτων στα ζωικά υποπροϊόντα ή παράγωγα προϊόντα, αν μεταποιοούν υλικά που προορίζονται για ζωοτροφές. Τα εν λόγω ξένα σώματα πρέπει να απομακρύνονται πριν ή κατά τη διάρκεια της μεταποίησης. Μια τέτοια ρύθμιση περιείχε ήδη και ο κανονισμός (ΕΚ) 1774/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 2002, για τον καθορισμό υγειονομικών κανόνων σχετικά με τα ζωικά υποπροϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (ΕΕ L 273, σ. 1). Ο περιορισμός «προορίζονται για ζωοτροφές» συνηγορεί πάντως υπέρ του ότι η παρουσία ξένων σωμάτων δεν έχει σημασία για οποιαδήποτε σκοπούμενη χρήση. Ειδικότερα, ως προς μια ενδεχόμενη αποτέφρωση ως απόβλητου ή την παραγωγή βιοκαυσίμου δεν διαφαίνεται κατά πόσον διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτόν η αποτροπή κινδύνων.